نگاه

تحول‌خواهان در نشستی خبری عنوان کردند

بازار پولی بزرگ‌ترین مرکز ایجاد فساد

● **شرق:** در روز گذشته نشست خبری برخی از اعضای خواستاران تحول برگزار شد. در این نشست احمد ترک‌نژاد، پرویز شهپر، امین‌الله فرهادی، امیر محسنی و عباس وطن‌پرور، از نامزدهای انتخابات اتاق بازرگانی حضور داشتند. آنها به بیان برنامه‌ها و اهداف خود پرداختند و به سوالات خبرنگاران پاسخ دادند.

◣ خواستاران تحول در برنامه‌های خود به مبارزه با فساد اقتصادی، احیای جامعه مدنی اقتصادی و پررنگ‌ترکردن نقش اتاق بازرگانی در اقتصاد کلان کشور اشاره داشته‌اند. بی‌پرده باید گفت که با این نگاه، اتاق بازرگانی وارد رقابت قدرت خواهد شد. رویکرد سیاسی اعضای خواستاران تحول در این خصوص چیست؟

ترک‌نژاد: در جامعه ایران که جزو سیاسی‌ترین جوامع دنیاست، همه در سیاست حضور دارند و این امر در ۳۶ سال گذشته اجتناب‌ناپذیر شده است. نمی‌توان پذیرفت که اتاق بازرگانی وارد بازی قدرت می‌شود اما دیدگاه ما این است که در تعامل با حاکمیت، به حل چالش‌هایی که حاکمیت با آن روبه‌رو است، کمک کنیم.

◣ موانع توسعه بخش خصوصی و رقابت سالم چیست؟ برخی از کارشناسان به وجود برخی از نهادهای قدرت و استفاده از رانت اشاره می‌کنند...

وطن‌پرور: یکی از گلایه‌هایی که ما داریم این است که بخش خصوصی نتوانسته است از ابزاری که در اختیار داشته به صورت بهینه استفاده کند. در این میان سند چشم‌انداز و اصل ۴۴ قانون اساسی و قانون بهبود فضای کسب‌وکار را در اختیار داریم. هرکدام از این قوانین ظرفیت‌های بالایی را در اختیار بخش خصوصی قرار می‌دهند که متاسفانه تا امروز به آنها کمتر توجه شده است.

فرهادی: باید فضایی ایجاد شود که فعالان اقتصادی بتوانند به‌راحتی مشکلات اقتصادی و موانع خود را بیان کنند. همان‌طور که می‌دانید چیزی حدود ۷۰درصد اقتصاد کشور دولتی است اما به صرف اینکه بخش خصوصی، بخش کوچکی از این اقتصاد را تشکیل می‌دهد، توجیهی برای عقب‌نشینی وجود ندارد. ما باید تا جایی که قانون به ما اجازه می‌دهد سهم بخش خصوصی را از اقتصاد کشور گسترش دهیم.

شهپر: با توجه به تحولاتی که در قیمت نفت و لزوم کاهش وابستگی دولت به درآمدهای نفتی ایجاد شده؛ دولت ناچار است که بخش خصوصی را بیش از گذشته به رسمیت بشناسد. در نتیجه قدرت بسیاری از گروه‌هایی که از رانت در اقتصاد استفاده می‌کنند، در برابر بخش خصوصی تضعیف خواهد شد. ضمن اینکه دنیای امروز دنیای هم‌گرایی است و کمتر کسانی پیدا می‌شوند که به دنبال مقابله باشند. به این خاطر گروه‌های مختلف خود را برای منافع بیشتر به یکدیگر پیوند می‌دهند.

◣ یکی از مهم‌ترین اهدافی که خواستاران تحول به آن اشاره کرده‌اند مبارزه با فساد است. به طور مشخص برای تحقق این هدف چه برنامه‌هایی دارید؟

محسنی: به طور کلی فعالان اقتصادی باید طرحی را از اقدامی که در پی آن هستند به تصویر بکشند. این تصمیم‌ها باید حرفه‌ای، کارآمد و تاثیرگذار باشد. ما در این راه باید ابزارهایی را طراحی کنیم تا صداهای بیشتری را در جامعه با خود همراه کنیم. اگر ما در راه مبارزه با فساد اطلاعاتی را به گوش مردم برسانیم باید در ابتدا اقناعی را ایجاد کرده و پس از آن دیگران را ترغیب کنیم.

ترک‌نژاد: باید توجه داشت که فساد یک معلول است و نمی‌توان با معلول جنگید. بزرگ‌ترین فسادهایی که در سال‌های اخیر رخ داده در بازارهای پولی به وقوع پیوسته و دلیل اصلی آن نبود یک فضای رقابتی در این بازار است. ما اساسی‌ترین مراکزی که این مشکلات را به وجود آورده، شناسایی کرده‌ایم و جزو اولویت‌های برنامه‌های اجرایی ماست.

بررسی چگونگی دستیابی به توسعه همراه با کرامت انسانی در گفت‌وگو با پروفسور آمیت بادوری:

حمله مستقیم به فقر ضروری است

رفع بیکاری، فقر و نابرابری را نمی‌توان به «بازار» سپرد

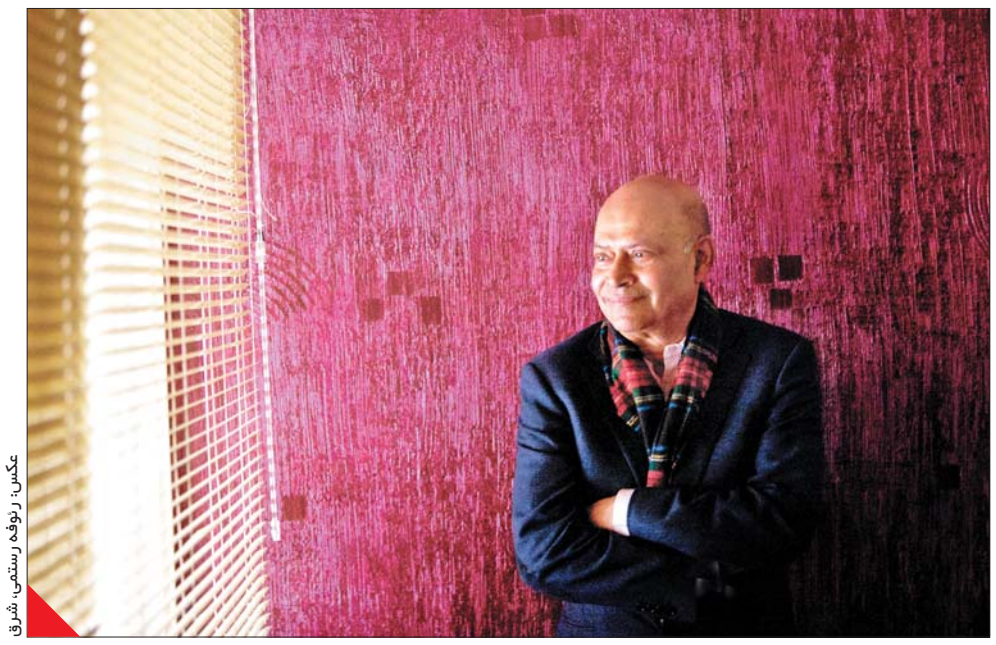

عکس: رئوفه رستمی، شرق

شکوفه حبیب‌زاده :فقر معضلی جهانی است که برای رفع آن راهکارهای متفاوتی از جای‌جای جهان پیشنهاد می‌شود، هرچند به اعتقاد برخی از اقتصاددانان رفع این معضل که ارتباط مستقیمی با بیکاری در جهان دارد، در هرمنطقه از این کره‌خاکی متفاوت است، اما نقطه مشترکی نیز وجود دارد؛ اینکه برای مقابله مستقیم با فقر از طریق اشتغالزایی می‌توان گام‌های محکمی برداشت. در این‌راستا راهکارهای مختلفی در سطح جهان تجربه شده است. هندوستان به‌عنوان کشوری که نابرابری‌های شدیدی در آن حکمفرماست، برای رفع این مشکل دست‌به‌دامان طرح اشتغال‌عمومی برای برطرف‌کردن هرچه سریع‌تر فقر با ایجاد شغل‌هایی با درآمد کم و محلی با حمایت و تضمین دولت شده است. پروفسور آمیت بادوری از پیشگامان اجرای این طرح در گفت‌وگویی که با «شرق» داشت، با اشاره به پیشینه موفق این طرح گفت: «با وجودی که شاهد مدرن‌شدن هرچه بیشتر جامعه هند بودیم، اما در مقابل، نابرابری‌ها همچنان افزایش می‌یافت؛ درست شبیه دوران جوانی من که مصادف با حکومت پهلوی بود، برای انجام همکاری‌های اقتصادی وارد ایران شدم. آن زمان نیز این مساله در ایران رخ داده بود. در آن روزها شاهد بودیم پول نفت، ایران را به‌سوی مدرنیته پیش می‌برد، اما در مقابل این افزایش درآمدهای نفتی، نفعی برای افراد فقیر در کشور نداشت. به این خاطر من و چندنفر دیگر از همکارانم از سال ۲۰۰۳ دست به مبارزه با این عقیده زدیم و بر اعمال سیاست‌هایی برای کاهش فقر در زمان کوتاه تاکید کردیم، زیرا معتقد بودیم باید به فقر به‌صورت کاملا مستقیم حمله کرد تا بتوان آن را از بین برد. در این راه با سیاستمداران مختلفی از تمامی احزاب هند ملاقات کرده تا اینکه زمینه اجرای سیاست تضمین اشتغال روستایی در هند فراهم شد. با اجرایی‌کردن سیاست تضمین اشتغال روستایی سعی داشتیم روند فقیرشدن مردم را کاهش دهیم یا اگر توان مقابله با آن نبود، حداقل جلو پیشروی آن را بگیریم.» پروفسور آمیت بادوری در کالج ریاست‌جمهوری کلکته، موسسه تکنولوژی ماساچوست آموزش دید و در سال ۱۹۶۷ مدرک دکترای تخصصی خود را از دانشگاه کمبریج دریافت کرد. وی در دانشگاه‌های مختلف جهان از جمله استنفورد، وین، لینز و... به‌عنوان استاد تدریس کرده است و به‌این‌دلیل به‌عنوان یک اقتصاددان با نگاهی جهانی شناخته می‌شود. وی در بخش دیگری از سخنانش با اشاره به کتاب خود با عنوان «توسعه همراه با کرامت انسانی» بیان کرد: «در این کتاب بر دومساله تاکید کردم؛ نخست آنکه پرداخت انتقالی مانند یارانه‌های نقدی که در ایران رایج است، راه مقابله با فقر و ارتقای کرامت انسانی نیست زیرا مدام در حال تزریق پول به مردم هستید که روحیه وابستگی در میان افراد را تقویت می‌کند. دوم آنکه راهکار مناسب برای این منظور ایجاد شغل است که کرامت انسانی و ارزش اجتماعی در فرد ایجاد می‌کند.» این گفت‌وگو در پی می‌آید:

◣ شما به‌عنوان یک اقتصاددان، وضعیت اشتغال در هند را چگونه ارزیابی می‌کنید؟

هندوستان کشور تضادها و نابرابری‌های شدید است. بسیاری در هندوستان ثروتمند هستند. طبقه متوسط نیز در این کشور بسیار گسترده است. از سویی با اینکه بسیاری از اساتید هندی در انگلستان، آمریکا و سراسر جهان به تدریس اقتصاد مشغولند، اما درعین‌حال یک‌سوم جمعیت هند در فقر مطلق به‌سرمی‌برند. با توجه به تصویری که از استان سیستان‌وبلوچستان ایران دارم، شاید به‌جز این استان که فقر در آنجا نیز بسیار گسترده است، در هیچ جای دیگری از ایران چنین چهره‌ای از فقر را نتوان مشاهده کرد. با وجودی که سال‌ها در کشورهای مختلفی از جهان به تدریس اقتصاد مشغول بودم، اما همواره از این اتفاق عصبانی هستم که چرا سیاست‌هایی اتخاذ نمی‌کنیم تا فقر را به‌سرعت ریشه‌کن کند. اکنون ۶۰سال از استقلال هند می‌گذرد، اما فقر ادامه دارد. اقداماتی در این زمینه انجام شده اما اثرات آن بسیار محدود بوده است. می‌دانید که اقتصاددانان پیرو بازار آزاد معتقد هستند بازار خود باید فقر را از بین ببرد، زیرا بازار به‌صورت مستقیم یا حتی به‌طور آرام نمی‌تواند فقر را از بین ببرد. گرایش بازارها به‌صورت طبیعی به افزایش نابرابری‌هاست و شکاف میان افراد بسیار غنی و بسیار فقیر را افزایش می‌دهد. در پاسخ به این پرسش که چرا چنین می‌شود، می‌توان اینچنین پاسخ داد که افراد بسیار ثروتمند دسترسی بیشتری به مهارت دارند در مقابل حتی اگر افراد فقیر نیز مهارت‌هایی داشته باشند، مهارت‌های آنها اغلب مورد مطالبه بازار نیست، علاوه بر آنکه فقرا امکان یافتن شغل‌های خوب را پیدا نمی‌کنند زیرا دانش فنی در اختیار آنها نیست. بنابراین با ادامه روند بازار بر این مشکلات افزوده‌تر می‌شود. در این زمان شاهد مدرن‌شدن هرچه بیشتر جامعه هند بودیم، اما در مقابل نابرابری‌ها همچنان افزایش می‌یافت؛ درست شبیه دوران جوانی من که مصادف با حکومت پهلوی بود، برای انجام همکاری‌های اقتصادی وارد ایران شدم. آن زمان نیز این مساله در ایران رخ داده بود. در آن‌روزها شاهد بودیم پول نفت، ایران را به‌سوی مدرنیته پیش می‌برد، اما در مقابل، این افزایش درآمدهای نفتی، نفعی برای افراد فقیر در کشور نداشت. به این خاطر من و چندنفر دیگر از همکارانم از سال ۲۰۰۳ دست به مبارزه با این عقیده زدیم و بر اعمال سیاست‌هایی برای کاهش فقر در زمان کوتاه تاکید کردیم، زیرا معتقد بودیم باید به فقر به‌صورت کاملا مستقیم حمله کرد تا بتوان آن را از بین ببرد. در این راه با سیاستمداران مختلفی از تمامی احزاب هند ملاقات کردیم تا اینکه زمینه اجرای سیاست تضمین اشتغال روستایی در هند فراهم شد. با اجرایی‌کردن سیاست تضمین اشتغال روستایی سعی داشتیم روند فقیرشدن مردم را کاهش دهیم یا اگر توان مقابله با آن نبود، حداقل جلو پیشروی آن را بگیریم.

> **با توجه به تصویری که از استان سیستان‌وبلوچستان ایران دارم، شاید به‌جز این استان که فقر در آنجا نیز بسیار گسترده است، در هیچ جای دیگری از ایران چنین چهره‌ای از فقر را نتوان مشاهده کرد. اقتصاددانان پیرو بازار آزاد معتقد هستند بازار خود باید فقر را از بین ببرد، زیرا بازار به‌صورت مستقیم یا حتی به‌طور آرام نمی‌تواند فقر را از بین ببرد. گرایش بازارها به‌صورت طبیعی به افزایش نابرابری‌هاست و شکاف میان افراد بسیار غنی و بسیار فقیر را افزایش می‌دهد.**

◣ طرح اشتغال عمومی دارای چه مشخصه‌هایی است؟

مشکل بیکاری، یک‌معضل جهانی است. در دودهه گذشته، هند و چین رشد اقتصادی بالایی را تجربه کرده‌اند. اما می‌بینیم رشد تولید و رشد اشتغال از هم گسسته شده‌اند. رشد اشتغال در چین حدود یک‌درصد بوده است. اولین درسی که باید از این وضعیت گرفت، این است که می‌توان رشد بخش خصوصی را از طریق ایجاد فضای کسب‌وکار بهتر افزایش داد، اما این‌کار برای ایجاد اشتغال و مقابله با بیکاری کافی نیست. باید استراتژی مشخصی برای ایجاد اشتغال داشت و این سیاست را بخشی از کل سیاست‌های رشد اقتصادی قرار داد تا با درهم‌تنیده‌شدن این دوسیاست، مشکل مذکور بروز نکند. کشورهای اروپایی و آمریکایی تنها در زمان بحران با ایجاد اشتغال، اقتصادشان را به حرکت درمی‌آورند اما برای کشورهای درحال توسعه لازم است سیاست‌های اشتغالزا را در برنامه‌های بلندمدت خود مدنظر داشته باشند. اشتغال عمومی با ایجاد درآمد در قدم اول، تقاضا را بالا می‌برد. بنابراین این برنامه‌ها حتما باید همزمان عرضه را هم افزایش دهند. بنابراین طرحی مانند پرداخت یارانه که تقاضا را افزایش می‌دهد، اما کمکی به عرضه نمی‌کند، پایدار نیست. اجرای این طرح در هند در پس به‌رسمیت‌شناختن حق داشتن شغل برای هرهندی بود، بنابراین نیاز به حمایت سیاسی جدی‌ای داشت. براساس این طرح، اشتغال برای افرادی که حاضرند با حداقل مزد کار کنند، مهیا می‌شود و افرادی برای جذب در این مشاغل تلاش می‌کنند که به‌شدت نیازمند باشند. این مشاغل پروژه‌هایی را که به نیروی کار زیادی احتیاج دارند، با حداقل دستمزد اجرا می‌کنند و با ایجاد درآمدی حداقلی برای قشر محروم، از محرومیت این طبقه می‌کاهند. به‌علاوه این طرح‌ها با بالابردن میزان عرضه و تقاضا اقتصاد را شکوفا می‌کنند. از سویی انتخاب مناطق اجرای این طرح‌ها بسیار حایزاهمیت بوده و باید برای آن اولویت‌هایی را درنظر گرفت. برای مثال باید مناطق خشک و فقیر را در اولویت قرار داد. همچنین باید بین تصمیمات دولت مرکزی و آنچه باید در مناطق تصمیم‌گیری شود، تقسیم‌کار شود و این فرصت را در اختیار مردم محلی قرار داد تا خود اولویت طرح‌های محلی را مشخص کنند. اینکه مردم اولویت را تعیین کنند، انگیزه بهتری برای مشارکت خواهند داشت. نکته بعدی این است که این پروژه‌ها باید زودبازده باشند تا مردم در کوتاه‌مدت آثار مثبت آن را ببینند. زمان‌بندی در این طرح بسیار حایزاهمیت است. نباید در پروژه‌ها وقفه‌های طولانی اتفاق بیفتد. وقتی که اعتبار یک‌طرح در اختیار مسوولان منطقه‌ای قرار گرفت باید در مدت‌زمان معین میزان پیشرفت طرح مشاهده شود و اگر به اندازه کافی رشد نداشت، باید آن را متوقف کرد.

بحث مهم دیگر درنظرگرفتن هزینه مصرف برای خدمات این پروژه‌هاست. اگر مثلا در یک‌منطقه بسیار فقیر یک‌مرکز درمانی ساخته می‌شود، باید هزینه مشخصی، هرچند کم برای خدماتی که ارایه می‌کند، درنظر گرفته شود تا بتوان فهمید آن پروژه خوب عمل کرده یا نه. همچنین در کشورهای مختلف می‌توان طرح‌های نوآورانه‌ای را اجرا کرد؛ طرح‌هایی مثل استفاده از اینترنت که نیروی کار ماهر و نیمه‌ماهر را هم جذب می‌کند. مهم‌ترین ابزار برای تشخیص موفقیت این طرح، بررسی میزان مهاجرت از بخش‌های محروم است. اگر این مهاجرت کم شده باشد، یعنی پروژه موفق بوده است. یکی از نتایج مهم این طرح‌ها کنترل هزینه‌های ناخواسته مهاجرت از روستا به شهر است. آمارها در هند نشان می‌دهد هزینه مهاجرت برنامه‌ریزی‌نشده، سه‌برابر هزینه برنامه‌های اشتغال عمومی در مناطق خاص است.

◣ آیا هند توانست در اجرای این طرح موفق باشد؟

هرچند در هند بیش از ۵۶میلیون‌نفر از سال ۲۰۰۶ تاکنون جذب این مشاغل شده‌اند، اما به اجرای این طرح انتقاداتی نیز وارد است. اشتباه هند این بود که این طرح را یک پروژه همگانی پنداشت، درحالی‌که این مشاغل فقط برای افراد خاصی است. دولت این افراد را انتخاب نمی‌کند، بلکه این افراد هستند که انتخاب می‌کنند به این مشاغل وارد شوند. همچنین دولت نباید در اینکه چه کسانی جذب شوند یا نه، دخالت کند. به این‌دلیل این طرح نباید به‌صورت همگانی و وسیع اجرا شود، چرا که اجرای این طرح در سطح همگانی، دولت را با کسری بودجه مواجه می‌کند و با گسترش کار، میزان بازدهی آن پایین می‌آید.

◣ با توجه به مواردی که برشمردید، این پرسش مطرح است که اقتصاد بازار آزاد نمی‌تواند جوابگوی نیازهای انسانی از جمله ارتقای کرامت انسانی در کنار رشد اقتصادی باشد؟

در کتابی که با عنوان «توسعه به همراه کرامت انسانی» منتشر کرده‌ام، دومساله مهم را یادآور شده‌ام؛ نخست آنکه پرداخت انتقالی مانند یارانه‌های نقدی که در ایران رایج است، راه مقابله با فقر و ارتقای کرامت انسانی نیست زیرا مدام در حال تزریق پول به مردم هستید که روحیه وابستگی را در میان افراد تقویت می‌کند. دوم آنکه راهکار مناسب برای این منظور، ایجاد شغل است که کرامت انسانی و ارزش اجتماعی در فرد ایجاد می‌کند. به‌این‌سبب به‌دنبال اجرای برنامه‌ای بودیم تا برای هرکس که آماده کارکردن با دستمزد پایین بود، با انتخاب شخصی فرد و بدون تحمیل دیگران شغل ایجاد کنیم، به این صورت که فرد با یک دستمزد پایین، فعالیتی ساده در پروژه‌ای کاربر انجام دهد.

ادامه در صفحه ۱۵

گزارش

احتمال آغاز فاز سوم هدفمندی یارانه‌ها

دولت کسری خود را چگونه جبران می‌کند

● **شرق:** پرداخت یارانه نقدی به مردم و کسری بودجه که با توجه به کاهش قیمت جهانی نفت اتفاق افتاده، منجر شده تا دولت به فکر زمینه‌هایی برای جبران این کسری از طریق راه‌هایی باشد که هنوز برای آن اقدام به اطلاع‌رسانی عمومی نکرده است. درحالی‌که مسعود نیلی، مشاور اقتصادی رییس‌جمهور، از کسری درآمد هدفمندی یارانه‌ها خبر داده و گفته توافق بین مجلس و دولت برای جبران این کسری صورت گرفته است، شاهد هستیم که علاوه‌بر افزایش پنج‌درصدی قیمت بنزین، گازوییل و عوارض فروش آب، با افزودن بندی در قبض‌های گاز و برق اقدام به افزایش قیمت آنها شده است. علاوه‌بر آن خبر رسید که تبصره هدفمندی یارانه‌ها و حذف پردرآمدها به کمیسیون تلفیق بازگشته است. براین‌اساس نمایندگان مجلس موافقت کردند، تبصره۲۱ لایحه بودجه۹۴ که مربوط به درآمدها و هزینه‌کرد هدفمندی یارانه‌ها و شرایط حذف پردرآمدهاست، برای تکمیل‌شدن به کمیسیون تلفیق با اتفاق‌نظر دولت و مجلس بازگردد. درعین‌حال شواهد حاکی از اضافه‌شدن یک‌بند در قبض‌های گاز و برق مبنی‌بر افزایش قیمت این دوحامل انرژی در هر دوماه است و این نگرانی وجود دارد که دولت برای اجرای فاز سوم هدفمندی یارانه‌ها دست به اقدامی بدون اطلاع‌رسانی عمومی زده باشد. به گزارش مهر، پس از افزایش پنج‌درصدی قیمت بنزین و گازوییل و پس از آن افزایش عوارض فروش آب به مردم در سال۱۳۹۴، یک‌بند جدید و ناشناخته هم به قبض‌های گاز و برق مشترکان خانگی اضافه شد. با ورود این بند جدید به قبض‌های گاز مشترکان خانگی، دولت مکلف شده است هر دوماه یک‌بار، صدتومان به بار مالی قبض‌های گاز و ۵۰تومان به قبض‌های برق اضافه کند، اما در این مصوبه هیچ‌گونه اشاره‌ای به دلایل این افزایش قیمت نشده است. با وجود این، مجلس‌شورای‌اسلامی به هریک از وزارتخانه‌های نفت و نیرو این اجازه را داده است که دوماه یک‌بار از هرواحد مسکونی مشترک گاز، مبلغ صدتومان و از هرواحد مسکونی مشترک برق مبلغ ۵۰تومان دریافت کنند، که این مصوبه در جریان بررسی بخش درآمدی بند(ج) تبصره۱۴ ماده واحده لایحه بودجه سال۹۴ کل کشور، صادر شده است. از سوی دیگر این مبالغ جزو درآمدهای شرکت‌های زیرمجموعه وزارتخانه‌های نفت و نیرو محسوب نمی‌شود و مشمول مالیات هم نیست.

محمود جامساز، اقتصاددان، با بررسی و ریشه‌یابی علل افزودن این بند به قبض‌های گاز و برق در گفت‌وگو با «شرق» اظهار کرد: مشکل اساسی دولت در زمان حاضر تامین هزینه مصارف عمومی کشور است، که شامل بودجه عمومی و عمرانی می‌شود. با توجه به کاهش شدید قیمت نفت، منابع ارزی دولت از فروش نفت مسلما تعدیل خواهد شد و کسری بودجه ۲۳هزارمیلیاردتومانی را برای آن به ارمغان خواهد آورد. جامساز افزود: در این شرایط دولت ناگزیر می‌شود دورفتار را در پیش گیرد؛ نخست آنکه از مصارف غیرضروری بکاهد و طرح‌های غیرتوسعه‌ای خود را متوقف کند و از آغاز طرح‌های عمرانی جدید پرهیز کند و دیگری یافتن منابع ریالی جدید است. وی با اشاره به اینکه دراین‌صورت دولت برای تامین هزینه‌های خود، بهای خدمات دولتی را بالا می‌برد، اظهار کرد: هزینه پرداخت یارانه نقدی به مردم بدون‌حذف هیچ‌گروهی، ۴۸هزارمیلیاردتومان است که دولت برای پرداخت آن با کسری جدی روبه‌روست. در چنین شرایطی با حذف ۱۵۰تومان از مجموع قبض‌های گاز و برق در هر دوماه، حدود ۱۹میلیاردتومان در سال صرفه‌جویی می‌شود، که با این میزان کسری دولت جبران نمی‌شود و تنها باری بر دوش مردم خواهد بود.

طلا

صعود طلا به پشتوانه دلار

● **شرق:** دیروز بازار طلای جهانی روز تعطیل خود را سپری کرد، اما این تعطیلی مانع حرکت افزایشی قیمت سکه و طلا در بازار داخلی نشد. سهراب اشرفی، کارشناس ارز و طلا دلیل اصلی افزایش قیمت‌ها در بازار سکه و طلای تهران را افزایش قیمت دلار عنوان می‌کند: هر گرم طلای ۱۸عیار که اول صبح دیروز به مبلغ ۹۹هزار۳۵ تومان فروخته می‌شد در ساعت پایانی بازار و در بالاترین قیمت خود حدود ۹۹هزار۵۶۶تومان معامله شد. سکه هم که در ابتدای معاملات دیروز ۹۷۳هزارتومان فروخته می‌شد تحت تاثیر افزایش قیمت دلار و افزایش تقاضا به آرامی با رشد قیمت همراه شد و به ۹۸۰هزارتومان رسید.

طلاو سکه*	قیمت	تغییر
طرح جدید	۹۷۹۰۰۰	⇩
طرح قدیم	۹۷۴۰۰۰	⇩
نیم‌سکه	۴۹۷۰۰۰	⇩
ربع‌سکه	۲۷۲۰۰۰	⇩
گرمی	۱۷۴۰۰۰	⇩
گرم ۱۸ عیار	۹۹۴۷۳	⇩
اونس طلا (دلار)	–	⇩

ارز

تقاضا دلار را بالا کشید

● **شرق:** دلار دیروز با وجود فروش توسط صرافی یکی از بانک‌های خصوصی، در مسیر افزایش قیمت افتاد. دلار در ابتدای معاملات روز گذشته سه‌هزار۴۰۸تومان معامله می‌شد که در پایان معاملات در بازار آزاد تهران به سه‌هزار۴۱۹تومان افزایش یافت. این نرخ بالاترین نرخی بود که برای دلار در بازار ارز ثبت شد. سهراب اشرفی، کارشناس ارز و طلا، دلیل افزایش قیمت دلار را افزایش تقاضا می‌داند که به‌آرامی قیمت دلار را بالا کشید. یورو دیروز دوتومان با کاهش قیمت مواجه شد که چندان چشمگیر نبود. افزایش قیمت دو ارز پوند و درهم هم قابل‌توجه نبود.

ارز	قیمت	تغییر
دلار	۳۴۱۹	⇩
یورو	۳۹۱۱	⇩
پوند	۵۲۶۷	⇩
درهم	۹۳۵	⇩

بورس

نزول ۱۴۷ واحدی شاخص

● **شرق:** شاخص کل بورس اوراق بهادار تهران در روز یکشنبه روند نزولی گرفت و با ۱۴۷واحد کاهش به ۶۴هزار۷۱۹واحد رسید. ارزش روز بازار در بورس اوراق بهادار به ۲۹۰هزارمیلیاردتومان رسید. روز گذشته معامله‌گران بورس تعداد ۴۰۵میلیون برگه بهادار را در قالب ۴۲هزار۴۶۵نوبت معامله و به ارزش ۸۴میلیاردتومان دادوستد کردند. آرش غفاری، تحلیلگر بازار سرمایه با اشاره به اعمال کاهش حجم مبنا می‌گوید: تغییر حجم مبنا، صعود و نزول شاخص را منطقی‌تر می‌کند. اگر قیمت سهمی هزار تومان باشد با اعمال این مساله، حجم مبنای آن یک‌میلیون و اگر قیمت سهم به ۹۰۰تومان برسد حجم مبنای آن یک‌میلیون و۱۰۰هزارتومان خواهد شد.

عنوان شاخص	مقدار	تغییر
شاخص کل	۶۴۷۱۹/۹	−۱۴۷/۲
شاخص ۳۰ شرکت بزرگ	۲۸۸۹/۹	−۱۲/۶
شاخص آزاد شناور	۷۳۸۳۱/۸	−۳۰۵
شاخص بازار اول	۴۸۰۰۲/۸	−۷۵/۱
شاخص بازار دوم	۱۲۵۱۴۲/۹	−۵۰۸/۱
شاخص صنعت	۵۴۲۱۷/۴	−۹۷/۳